

ISSN-0352-5724 | UDK 80/81(082)

ЗБОРНИК

МАТИЦЕ СРПСКЕ
ЗА ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

LIX/2

НОВИ САД
2016

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СИМПОЗИЈУМ
СЛОВЕНСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА ДАНАС
(Београд, САНУ, 11–13. мај 2016)

Од 11. до 13. маја 2016. године у Београду, у палати Српске академије наука и уметности одржан је међународни научни симпозијум *Словенска терминологија данас*, у организацији Српске академије наука и уметности (Одељења језика и књижевности), Академије наука и уметности Републике Српске (Одељења књижевности и умјетности), Матице српске и Института за српски језик САНУ. У Организационом одбору скупа били су: Предраг Пипер, редовни члан САНУ, Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, проф. др Срето Танасић, проф. др Софија Милорадовић, проф. др Мато Пижурица, проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Исидора Бјелаковић, др Викторија Људвиговна Ивашченко, к. ф. н. Вјачеслав Константинович Шчербин и др Владан Јовановић. Секретари Организационог одбора били су др Марина Спасојевић и др Мирјана Петровић-Савић, а научни секретари Весна Ђорђевић и Бојана Томић.

На међународном научном симпозијуму *Словенска терминологија данас* изложено је 63 реферата, а учесници су били из 11 земаља: Србије, Републике Српске (Босна и Херцеговина), Хрватске, Словеније, Пољске, Чешке, Словачке, Русије, Белорусије, Украјине и Сједињених Америчких Држава.

Првог дана, пре него што је симпозијум званично био отворен, одржан је састанак чланова Терминолошке комисије при Међународном комитету слависта, по програму Комисије. На састанку Комисије, поред осталог, разговарано је о динамици рада на изради колективне монографије *Словенска терминологија крајем 20. и почетком 21. века* и изради библиографије радова из терминолошке лингвистичке проблематике за поменути период. Поред чланова Комисије, на симпозијуму су учествовали домаћи и страни филолози за разне области лингвистичких истраживања, будући да терминологија представља важан сегмент номенклатуре сваке појединачне науке, дисциплине, па тако и лингвистике у целини.

Скуп је отворен поздравном речју потпредседника Српске академије наука и уметности академика Љубомира Максимовића, а потом су поздравне речи упутили и представници других установа у својству организатора и покровитеља скупа: проф. др Слободан Реметић, редовни члан Академије наука и умјетности Републике Српске, др Миодраг Матицки, потпредседник Матице српске, проф. др Срето Танасић, директор Института за српски језик САНУ и проф. др Љиљана Бајић у име Савеза славистичких друштава Србије и Међународног комитета слависта. Пленарна седница, којом су председавали академик Предраг Пипер, др Виторија Људвиговна Ивашченко и проф.

др Срето Танасић, заокружена је излагањима (1) Викторије Људвигивне Ивашченко (Викторія Людвігівна Івашченко, Київ) са рефератом *Сучасне слов'янське термінознавство: проблематика й перспективи розвитку*, (2) Сергеја Викторовича Грињева (Сергей Викторович Гринев, Москва – Белосток) са темом *Антропололингвистика как современное развитие терминоведения*, (3) Мојце Жагар Карер (Љубљана) – *Terminološko svetovanje: izkušnje in perspektive*, (4) Вјачеслава Константиновича Шчербина (Вячеслав Константинович Щербин, Минск) – *Отраслевая лексикография Беларуси*, (5) Еве Волнич-Павловске (Ewa Wolnicz-Pawłowska; Warszawa) – *Nazwy geograficzne i terminy w świetle globalnych procesów standaryzacyjnych*, (6) Милице Михальевић (Загреб) – *Terminologija kao deskriptivna ili preskriptivna znanost – stanje u Hrvatskoj* и (7) Рајне Драгићевић (Београд) – *Детерминологијација као процес богађења оицишеџ лексичкоџ фонда*.

Током другог дана скупа организоване су две паралелне секције, уобличене у два преподневна и два послеподневна блока. Након сваког блока предвиђена је и реализована петнаестоминутна дискусија. У оквиру прве секције изложено је деветнаест реферата у којима су обрађивани проблеми из лингвистичке терминологије у словенским језицима, затим представљене анализе термина из разних области знања и стваралаштва из угла етимологије, историјског развоја и савременог стања, анализирана практична питања упоредне и вишејезичне терминологије и терминографије: (1) Милош Ковачевић (Београд): *О термину субјекат у србисцици*; (2) Вељко Брборић (Београд): *Српска првобитна терминологија данас – у насцици и науци*; (3) Владан Јовановић (Београд): *Српска лингвистичка терминологија у речнику словенске лингвистичке терминологије (Slovník slovanské lingvistické terminologie / Словарь славянской лингвистической терминологии / Dictionary of Slavonic Linguistic Terminology I–II, Praha, 1977–1979) из уџла савременоџ сциања српске лингвистике*; (4) Milan Harvalík (Ппар): *Slovanská onomastická terminologie v mezinárodním kontextu*; (5) Iveta Valentová (Братислава): *Slovenská onomastická terminológia*; (6) Ольга Леонидовна Арискина (Саранск): *Ориентирующие термины морфемике и словообразования в русском и чешском языках*; (7) Драго Тешановић (Бања Лука): *Термини централних и периферних суфикса у деривацији*; (8) Сања Ђуровић (Крагујевац): *Основни појмови морфемике српскоџ језика*; (9) Марина Спасојевић (Београд): *Појмовно-терминологијски апарат при проучавању глаголскоџ вида и сродних појава у науци о српском језику у свейлу асикиолошких присцици*; (10) Наташа Вуловић (Београд): *Уициреба основних фразеолошких термина у српској лингвистички*; (11) Lana Hudeček (Загреб): *Anglizmi i hrvatskome nazivlju*; (12) Tanja Fajfar (Шкофја Лока): *Jezikovnokulturna ustreznost kot terminološko načelo*; (13) Александар Милановић (Београд): *Развој терминологије мисли у 19. веку: допринос Лазе Косцића*; (13) Александр Владимирович Иваненко (Кијев): *К етимологији нсл. *корципъ (опыт семантической реконструкции термина)*; (14) Виктор Савић (Београд): *Српски називи за документија у средњем веку – према самим документијама*; (15) Исидора Бјелаковић (Нови Сад): *Синонимија у терминологији код Срба у 18. и 19. веку (математичка географија и асирономија)*; (16) Маја Калезић (Београд): *О хомонимији у фијонимији* (2): *каџун 'colchicum spp, crocus spp, gumnadenia nigra, orchis spp'*; (17) Марина

Јањић (Ниш): *Школска терминологија у дијакхронијској перспективи*; (18) Данко Шипка (Chandler): *Двојезична терминологија исламских термина*; (19) Bożena Zagórska (Warszawa): *Вопросы упорядочения и лексикографического описания письменного дипломатического дискурса*.

Истог дана, у оквиру друге секције, представљени су резултати деветнаест реферата у којима су обрађене теме везане за место термина у лексичком систему словенских језика, упоредно изучавање термилошких система, израду термилошких електронских база и портала, као и израду термилошких речника: (1) Милорад Дешић (Београд): *Специјална лексика и полисемија*; (2) Mariusz Górnicz (Варшава): *Czy naukowcy z krajów słowiańskich lubią terminy metaforyczne? / Любят ли славянские ученые термины-метафоры?* (3) Софија Мићић Кандијаш (Београд): *Лексиколошки и лексикографски аспекти превођења енглеских медицинских израза на српски*; (4) Сергей Дмитриевич Шелов (Москва): *Об одном новом типе терминологических словарей и справочников*; (5) Марија Ђинђић (Београд): *Обрада лингвистичких и грамастичких термина у двојезичном описном речнику (на примеру новоџ Турско-српског речника)*; (6) Юрий Николаевич Марчук (Москва): *Проблемы многоязычной терминологии*; (7) Оксана Чмеликова (Брно): *Субстантивовани прикметници в українській і чеській юридичній термінології*; (8) Jana Levická (Братислава): *Slovenská terminologická databáza a terminologická práca Jána Horeckého*; (9) Maja Bratanić, Ana Ostroški Anić, Siniša Runjaić (Загреб): *Od baze do portala – razvoj nacionalne terminološke infrastrukture*; (10) Maja Lončar, Siniša Runjaić (Загреб): *Analiza korisničke upotrebe baze hrvatskoga strukovnog nazivlja struna i hrvatskoga terminološkog portala*; (11) Рада Стијовић, Олга Сабо, Ранка Станковић (Београд): *Речник САНУ као база термилошких речника (на примеру речника кулинарства)*; (12) Ольга Михайловна Рылкина (Самара): *Способы терминообразования русских нозологических терминов*; (13) Эльвира Анатольевна Сорокина (Москва): *Формирование теории языка для специальных целей (ЯСЦ)*; (14) Константин Яковлевич Авербух (Москва): *Теория термина: семиотический подход*; (15) Paweł Kowalski (Лођ), Zofia Rudnik-Karwatowa (Варшава): *Wykorzystanie terminologii językoznawstwa slawistycznego w systemie informacyjno-wyszukiwawczym isybislaw*; (16) Александр Васильевич Зубов (Минск): *Подходы к автоматическому извлечению терминов из текста*; (17) Валентина Федоровна Новодранова (Москва): *Когнитивное моделирование терминосистем предметной области знания*; (18) Елена Иосифовна Голованова (Челябинск): *Оппозитивная теория н. с. трубцекого в современном терминоведении (к вопросу о концептах-оппозитах в сфере специального знания)*; (19) Елена Викторовна Рыжкина (Москва): *Терминология и фразеология: точки пересечения*.

Током трећег дана скупа паралелне секције подразумевале су преподневни и један послеподневни блок (само у првој секцији), након којих је, такође, организована петнаестоминутна дискусија. У рефератима су обрађиване теме које се односе на функционалну раслојеност термилошког израза – научну, професионалну (стручну) и специјалну лексику духовне и материјалне културе у народним говорима, затим питање терминологије у језицима специјалне намене, проблем интернационализације и национализације

у терминологији словенских језика, о школама и установама за терминолошку делатност, терминолошким пројектима и сл.

У оквиру прве секције изложено је дванаест реферата: (1) Маргарита Николаевна Лазарева (Перм): *О соотношении интернационального и национального в научных названиях растений (на материале русского языка)*; (2) Виктория Людвігівна Иващенко, Лілія Олегівна Романовська (Кијев): *Термін олія як український відповідник російського терміна растительное масло*; (3) Драгана Радовановић (Београд – Косовска Митровица): *Од Вукове шрїпезе из његовог Рјечника до Маїичиног једношмника*; (4) Екатерина Петровна Любецкая (Минск): *Специяльная лексика як аб'ект даследавання беларускіх лінгвістаў у перыяд 90-х гадоў ХХ стагоддзя*; (5) Ивана Лазић Коњик (Београд): *Лексика шрадиционалне кулїуре шрема шемаїским шольима*; (6) Мирјана Петровић-Савић (Београд): *Из географске штерминологије Јадра*; (7) Неђо Јошић (Београд): *Народни називи воћака код Срба и њихово шемаїско раслојавање*; (8) Татьяна Васильевна Громко (Кировоград): *Семантика народної географічної термінології центральної України*; (9) Тамара Валентиновна Рожкова (Самара): *Статус и типологизация глагола в медицинской терминологии*; (10) Владимир Владимирович Дубичинский (Варшава–Харков): *Терминографічні проекти харківських лексикографів*; (11) Marta Małachowicz (Варшава): *Prace dyplomowe z dziedziny terminologii i terminografii powstałe w instytucie komunikacji specjalistycznej i interkulturowej Uniwersytetu warszawskiego w latach 2010–2015*; (12) Mateja Jemec Tomazin (Љубљана): *Terminologiče in fran – dve mesti za dve vrsti uporabnikov*.

Током друге секције представљено је следећих седам реферата: (1) Милан Ајдановић (Нови Сад): *Грецизми у српском географском штерминосистему*; (2) Бојана Милосављевић (Београд): *Комуникациивно-шрагмаїички асїектї деїтерминолозације*; (3) Софиа Оскаровна Даминова (Москва): *Лингвостилистические характеристики русского профессионального жаргона химиков*; (4) Гордана Штасни (Нови Сад): *Термини у домену наноштехнолозије*; (5) Зоя Ивановна Комарова (Екатеринбург): *Проблема бездефиниционного узуса термина в научном тексте и дискурсе*; (6) Ружица Левушкина (Београд): *Лексеме из оїшїег лексичког фонда као штермини у сфери шравославне духовносїи*; (7) Ђорђе Оташевић (Београд): *Рад на српској слободнозидарској штерминологији*.

С обзиром на славистичку природу скупа, теме реферата, као што је било очекивано, у првом реду биле су посвећене дескриптивним, нормативним и компаративним аспектима словенске терминологије данас и у њеној историји. Сви наведени реферати представљени су у *Књизи сажетїака*, у којој су уз имена референата и сажетке њихових радова наведени и подаци о ауторима, што омогућава лакшу комуникацију међу учесницима и посетиоцима скупа.

Један од основних циљева с којим је основано Друштво српске словесности био је рад на стварању српске научне терминологије. Сада када је одржавање симпозијума део програма обележавања 175 година од оснивања Друштва српске словесности, данас Српске академије наука и уметности, вреди поново се подсетити овог важног догађаја.

Уз беспрекорну организацију, висок степен професионализма и пријатну атмосферу међу учесницима, међународни скуп овог обима свакако је остварио свој примарни задатак: квалитетним и инспиративним рефератима, прочитаним на једном месту, истом приликом, подстакнута су даља истраживања овог профила. Скуп је заокружио досадашња истраживања, али је истовремено указао и на нове тенденције у савременој терминологији – схваћеној у оба своја значења: и као система терминолошких јединица једне научне области и као научне поддисциплине.

Исидора Бјелаковић
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет
Одсек за српски језик и лингвистику
Др Зорана Ђинђића 2, 21000 Нови Сад, Србија
isidora.bjelakovic@gmail.com

Владан Јовановић
Институт за српски језик САНУ
Ђуре Јакшића 9, 11000 Београд, Србија
vladjovanovic@hotmail.com